

Bartual, Carles; Déri, Balázs; Faluba, Kálmán; Szijj, Ildikó (a cura de) (2013). *Catalanística a Hongria (1971/72-2011/12)*. Budapest: Universitat Eötvös Loránd, pp. 208

Albert Morales Moreno (Università Ca' Foscari Venezia, Italia)

Aquest volum és un exemple més de la vitalitat actual de la llengua catalana, un dinamisme que va més enllà de les fronteres del nostre país.

Altres publicacions recents sobre congressos de catalanística celebrats arreu han estat, per exemple, el número XXIV de *Catalan Review* (s'hi recullen les actes del 13th *Colloquium of the North American Catalan Society*) o el volum 18 (núm. 2-3) de la revista acadèmica *Tesserae. Journal of Iberian and Latin American Studies*.

Aquest volum conté la majoria de les ponències i comunicacions llegides durant el Simposi Internacional de Catalanística celebrat a la Universitat Eötvös Loránd (ELTE) de Budapest entre els dies 24 i 26 d'abril de 2012. Són contribucions que provenen de camps diversos com els estudis de lingüística, filològics, literaris i traductològics.

Enceta el volum l'article *Història i periodització de la catalanística hongaresa*, una detallada relació del romanista Kálmán Faluba sobre la presència dels estudis catalans a Hongria. Aquest remarcable romanista hongarès apareix (rofunda perressenyemament un ag capacitat de Ktuccions al volum de manera discreta i modesta, però profunda; renuncia al protagonisme que li correspondria legítimament (pel fet d'haver estat una peça clau d'aquests 40 anys de catalanística a Hongria), però la seva petjada i el seu rigor científic es fan palesos a nombroses contribucions.

Dos exemples d'aquest mestratge (no en són els únics, és clar) serien els que presentem ara, relatius als estudis lingüístics. D'una banda, la investigadora hongaresa Kata Baditzné Pálvölgyi presenta un interessant estudi sincrònic contrastiu (realitzat a partir de *corpus*) sobre com es fan preguntes absolutes en ambdues llengües a *Patrons entonatius en les preguntes absolutes del català i de l'hongarès*. De l'altra, Ildikó Szijj estudia les variants dialectals de les formes d'imperatiu irregulars en català també sincrònicament.

Tibor Berta ha realitzat a *Sobre la manca de concordança del participi dels temps compostos en textos catalans antics* un aprofundit estudi diacrònic sobre aquest aspecte. Andreu Bosch i Rodoreda (a l'article *Per una*

caracterització del català de l'Alguer) també hi publica els resultats d'una recerca sincrònica: en aquest cas, a partir de l'estudi ecosociolingüístic d'alguns canvis lingüístics, l'autor demostra com ha pogut establir amb èxit una primera cronologia de variacions imputables a la interferència del sard i del sasserès.

José Enrique Gargallo Gil desenvolupa a *No diguis hivern passat | que Sant Jordi no sigui estat. Refranys meteorològics al Diccionari català-valencià-balear (DCVB)* un estudi exhaustiu de la paremiologia relacionada amb la meteorologia en aquest diccionari de referència. Nikola Vuletić constata a *El català a l'obra etimològica de Vojmir Vinja* que la nostra llengua «hi apareix també encara que no siga estrictament important per a les seues propostes terminològiques» (p. 200). Per últim, Károly Morvay ha fet una primera aproximació lingüística a la fraseologia de Jesús Moncada.

Precisament aquest autor, Moncada, esdevé el fil conductor per glossar les ponències sobre estudis literaris: Krisztina Nemes (*Mort a Mequinensa*) esgrana els components del mite de Mequinensa al seu article. Una altra aportació als estudis literaris és la de Lídia Carol Geronès sobre la «pluralitat de visions» (p. 83) gimferrerianes a *Què és L'agent provocador? Notes sobre la prosa (lírica) de Pere Gimferrer*. Posteriorment, trobem *Sobre la novel·la Jo confesso de Jaume Cabré*, de Katalin Kulin, una excel·lent selecció dels fils que conformen «el teixit extremament complex de la novel·la» (p. 131). Finalment, Bernadett Smid analitza els mètodes de recollida i tècniques de textualització de Josep Maria Vilarmau i Cabanes.

El tercer bloc temàtic seria el d'aportacions sobre la traducció. Es reflexiona en ambdues direccions: d'una banda, Dóra Faix estudia les traduccions cap al català d'un dels escriptors en llengua hongaresa més traduïts (*Les obres de Sándor Márai en català*). De l'altra, Balázs Déri a *Tot traduint Ausiàs March*, «rememora certs detalls de la història de la traducció de March a l'hongarès» (p. 87). S'hi assaboreixen algunes confessions traductològiques de l'autor davant el repte de traduir el gran poeta valencià.

El quart bloc el formarien els treballs que entrellacen la literatura i la traducció. Anna Urzhumsteva ha analitzat les frases fetes i la informació cultural de les Rondaies d'En Jordi d'Es Racó. Carles Bartual presenta dades i reflexiona sobre la recepció d'alguns autors canònics contemporanis a Hongria a *El cànon de la literatura catalana contemporània i les traduccions a l'hongarès*. L'aportació de Francesc Vallverdú (*Una aproximació a la cultura catalana per a consum europeu*) és més transversal i aporta una sèrie de reflexions i dades que posen de relleu com de vital ha estat (i continua sent-ho) el català. Dóra Bakucz presenta *Teatre català a Hongria: Aspectes de la traducció dramàtica a propòsit de la versió hongaresa de El mètode Grönholm de Jordi Galceran*. L'autora declara de forma explícita que se sent continuadora de l'escola de catalanística «que va crear Kálmán Faluba ara fa quaranta anys» (p. 25).

A *Catalanística a Hongria (1971/72-2011/12)* hi trobem algunes confessi-

ons més. Fins i tot el professor Faluba aprofita l'ocasió per verbalitzar una de les seves aspiracions de jove, que comparteix amb l'Adrià Ardèvol de *Jo confesso*: «el meu somni juvenil (mai realitzat) era aprendre totes les llengües romàniques» (p. 9).

Potser ha estat un somni no realitzat, però pel que fa al català, ell i el departament de Romàniques de l'ELTE l'han après molt bé; de fet, aquest centre ha esdevingut un centre d'excel·lència d'estudis de catalanística.

Com hem pogut observar, el caràcter interlingüístic de les recerques (com la d'Ildikó Szijj, entre d'altres) i la multiplicitat de llengües d'estudi representades (l'hongarès, el català, el sard, etc.) fan d'aquest volum un «aniversari prou joiós i rellevant» (p. 183), un homenatge a la feina ben feta, un *köszönöm* ('gràcies' en hongarès) col·lectiu a la capacitat de Kálmán de transmetre a les noves generacions la seva passió per les llengües.

Per això dèiem que la seva presència al volum és discreta i modesta, però profunda. Ho demostra el fet que un gruix important dels col·laboradors del volum i del professorat del departament vingui d'aquesta *Masia* romanista establerta l'any 1971: una autèntic viver d'investigació lingüística, traductològica i literària relacionada amb la catalanística. Aquest *Catalanística a Hongria (1971/72-2011/12)* n'és una prova fefaent.

